

De interesse bij boeren voor een eenvoudig, goedkoop en frisse kalverstal is groot. Dat geldt met name als er opfokproblemen zijn of als de boer wil uitbreiden. Het Lagekostenbedrijf heeft inmiddels twee jaar ervaring met een variantloods als jongveestal. Hoewel de open zijde op het zuiden staat, voldoet de goedkope stal goed.

Variantloods voldoet als goedkope jongveestal

Door ing. Klaas Blanken
en ir. Hendrik Jan van
Dooren

In 2003 is op het Lagekostenbedrijf een nieuwe jongveestal gebouwd. Uitgangspunt was dat die erg goedkoop moest zijn en groter dan de sobere tentstal die tot dan toe in gebruik was. De

nieuwe stal is een metalen, golfplaten variantloods, die op een betonnen onderbouw is geplaatst. Hij is uitgevoerd als potstal.

De bovenste helft van de voorzijde is voorzien van (zelfontworpen) windbreekgaas, dat als een gordijn open- en dichtgetrokken kan worden. Alleen bij heel slecht weer gaat het gordijn helemaal dicht. De achterkant wordt dichtgezet met strobalen, die vervolgens in de potstal worden gebruikt. De zijwanden ten slotte zijn aan de binnenkant glad afgewerkt met betonplexplaten. De stal is in drie hokken verdeeld en biedt plek

aan ruim twintig dieren in de leeftijd van drie weken tot achttien maanden. Het Lagekostenbedrijf fokt maar weinig jongvee op (5 dieren per 10 koeien), dus er is voldoende ruimte.

Een variantloods is goedkoop en vergt weinig arbeid voor jongveeverzorging vergt. De betonvloer met voergang kostte 9.500 euro, de bovenbouw 7.900 euro (tweedehands) en het hout- en hekwerk 3.190 euro. In 2004 is een windbreekgaas bevestigd in eigen beheer, voor 350 euro. In totaal kost de stal 1.045 euro per dierplaats. Een onderkelderde en traditioneel ingerichte stal kost al gauw 1.500 euro per dierplaats.

De strooiselkosten echter, liggen wel hoger dan bij een traditionele jongveestal die is uitgevoerd met ligboxen. Vooral bij de oudste dieren wordt veel stro – gekozen is voor tarwestro – verbruikt (tot 6 kg per dier per dag). De stro-opslag (de

achterwand) is toereikend voor 2 tot 3 maanden en ligt dichtbij de hokken. Het instrooien kost hierdoor weinig arbeid.

Natregenen stro

Er is gekeken of een grotere voorraad of het beschermen van stro tegen regen winst oplevert. Afdekken met kunststof folie kost veel tijd. Daarop is te besparen door een extra spantvak te bouwen. De investeringen daarvan zijn 4.350 euro. Dat betekent dat de jaarkosten met 326 euro toenemen (6,5 procent afschrijving, 1 procent onderhoud en verzekering). Voor dat bedrag kan jaarlijks 15 uur besteed worden aan het afdekken van het stro of mag 5 ton stro natregenen. Het bouwen van een spantvak is dus niet interessant als het alleen de bedoeling is daarmee de opslagruimte te vergroten. In de pot kan voor 4 tot 6

kent dat alle dieren minimaal eens per jaar worden bekapt.

Een maat voor het stalklimaat is de groei van het jongvee. De dieren worden daarom maandelijks gewogen. Het blijkt het klimaat in de stal de groei niet negatief beïnvloedt.

De variantloods wordt in de praktijk nog weinig toegepast. Over het stalklimaat is er dan ook nog nauwelijks iets bekend. Op het Lagekostenbedrijf zijn in de stal enkele sensoren opgehangen om de temperatuur, luchtvochtigheid en luchtsnelheid te volgen. De gemiddelde luchtsnelheid in de stal was met 0,36 m/s hoger dan in meer gesloten stallen. De maximale gemeten luchtsnelheid was 2,07 m/s. Dit komt overeen met een zwakke wind. Gemiddeld is de staltemperatuur 0,5 °C hoger dan buiten, door de warmteproductie van de dieren en de straling van de zon

Tips bij gebruik variantloods

1. Bij uitmesten van de pot moeten de dieren tijdelijk naar een ander hok. Met hekjes of draaibare tussenwanden is dit eenvoudig te doen en kunnen de groepen kalveren gescheiden blijven. Dit spaart ook arbeid.
2. Uitbreiding van de stal voor extra stroopslag kan meestal niet uit.
3. Als de open voorzijde naar het zuiden wijst, moet die geheel of gedeeltelijk kunnen worden afgesloten.
4. Verhoog het eerste stuk achter het voerhek bij de oudste kalveren, zodat dit beter schoon te houden is.

weken stromest worden opgeslagen. De pot kan vervolgens eenvoudig met trekker en voorlader of met een shovel worden uitgemest. Bij de oudste groep kalveren ontstond vlak achter het voerhek na enkele weken een natte plek. Het probleem is op te lossen door de vloer achter het voerhek te onderkelderen en te voorzien van betonplaten met perforaties. De gier kan dan tijdelijk in de ondiepe kelder worden opgeslagen om vervolgens afgevoerd te worden naar het foliebassin. Dit geeft echter een verhoging van de jaarkosten met ongeveer 75 euro. Een simpele verhoging achter het voerhek, zoals in de oude tentstal zat, kan ook uitkomst bieden. Jongvee dat in het stro ligt, heeft minder problemen met beenwerk dan jongvee op beton of roosters. De klauwgroei van de kalveren op stro is echter wel hoger dan de slijtage en dat bete-

op het dak. Bij hoge buitentemperaturen en lage luchtsnelheden was de temperatuur in de stal zelfs tot ruim 7 °C hoger dan de buitentemperatuur. De vochtigheid in de stal was gemiddeld 4 procent lager dan buiten. Dat wijst op een goede ventilatie.

De luchtsnelheid in de stal is relatief hoog, maar door het kleine temperatuurverschil tussen binnen en buiten wordt het niet als tocht ervaren. De temperatuur stijgt en daalt snel bij extreem hoge of lage temperaturen door het stalen dak. In de zomer geeft dat nauwelijks hinder omdat de meeste kalveren dan in de wei lopen.

Uit rookproeven blijkt dat de ventilatie in de stal goed is. Alleen bij een harde zuidwestenwind liggen de kalveren in twee van de drie hokken, niet beschermd. Windbreekgaas biedt uitkomst, bleek uit klimaatmetingen.

EENVOUD EN GOEDKOOP

V.l.n.r de voorkant, binnen- en achterkant van de jongveestal.

Foto: ASG